

Materiały do fauny szarańczaków (*Orthoptera*) Wielkopolski.

(Materialien zur Orthopterenfauna von Grosspolen).

Podał

J. W. SZULCZEWSKI.

Z fauny szarańczaków Wielkopolski, w skład której wchodzi (na podstawie badań w krajach ościennych) przypuszczalnie około 80 gatunków, stwierdzono dotąd 43, i to głównie z okolic dwóch miast, Nakła i Pniewa¹⁾. Niniejszy spis, obejmujący znaleziska z różnych okolic Wielkopolski pomnaża ilość tę o 9 gatunków (*), pomiędzy którymi znajdują się 4 przybłądy (+).

**Labidura riparia* L. Z nad Warty pod Luboniem (♂ + ♀) i Sierakowem (♀). (Gatunek ten występuje wyłącznie nad większymi rzekami).

**Labia minor* L. Na pastwiskach: Gołaszyn (Wą)²⁾, Gorzyce (Żn), Oborniki, Kiekrz (Po).

Forficula auricularia L. Pospolity.

**Chelidura acanthopygia* Géné. Na dębach, Brudzyń (Żn), Nowyświat (Sz), Pińsk (Sz).

Ectobia lapponica L. W lesie na i pod krzewami, zwłaszcza wiosną, nierzadki.

E. livida F. Rąbczyn (Wą), Radzim (Ob).

Phyllodromia germanica L. W mieszkaniach, pospolity.

Periplaneta orientalis L. Jak poprzedni.

+ *P. americana* L. Poznań, 2 ♂. (Przybłąda z Ameryki, rozpowszechniający się w większych miastach Europy).

+ *Bacillus rossii* F. Pojedynczo w Puszczykowie i Gołęczynie; schwymane okazy zostały prawdopodobnie wysadzone przez młodzież szkolną, która go często hoduje.

¹⁾ Torka V.: Geradflügler aus dem nordwestlichen Teil der Provinz Posen. Zft. d. naturw. Abt. Posen 1908, p. 19–26. — Ein Kieferninsekt aus der Ordnung der Orthopteren. Zft. f. wiss. Insektenbiologie 1909, p. 217–221. — *Stenobothrus nigro-maculatus* H. Sch. Ent. Zft. Frankfurt 1912, p. 108.

Sokołowski J.: Contribution à l'étude de la faune des orthoptères de la Grande Pologne. Bull. de la Soc. des amis des sciences de Poznań. 1912, S. B. p. 1–3.

²⁾ Skróty dodane do miejscowości oznaczają powiat.

Mecostethus grossus L. Pospolity na mokradłach, głównie wśród lasów; siada chętnie na pniach.

Chrysochraon brachypterus Ocsk. Pojedynczo: Piła (Wą), Folusz (Sz), Goraj (Cz); *dispar* Germ. Jak poprzedni, lecz mniej rzadki: Wolwark (Sz), Kicin (Po), Marawska Góra (Po), Mieradz (St).

Chortippus dorsatus Zett. Miejscami nierzadki: Rąbczyn (Wą), Suchatówko (In), Parzynów (Ostrz); *parallelus* Zett. Na łąkach, pospolity; *elegans* Charp. Rozpowszechniony, lecz rzadki.

Omocestus viridulus L. Rozpowszechniony; *haemorrhoidalis* Charp. Miejscami pospolity.

Stenobothrus lineatus Panz. Na gołąźniach wśród lasów, nierzadki; *nigro-maculatus* H. Sch. Rzadki: Suchatówko (In), Siedluchno (St). (Gatunek wschodni).

Stauroderus bicolor Charp. Pospolity; *biguttatus* L. Na polach nierzadki; *pullus* Phil. Rzadki: Skoki (Wą).

Gomphocerus maculatus Thunb. Na gołąźniach, nierzadki.

Oedipoda coeruleescens L. Pospolity, na wydmach i piaszczystych drogach.

**Bryodema tuberculata* F. Na zachodzie: Wrzeszczyna (Cz), Biała (Cz), Gulcz (Cz).

Shpingonotus cyanopterus Charp. Pojedynczo: Świrczewo (Po), Kobylepole (Po), Dąbrówka Leśna (Ob), Zalesie (Sz).

(*Pachylilus migratorius* L. Niegdyś miejscami pospolity. Ostatnio 1875 r. na zachodzie Wielkopolski gromadnie występujący; prawdopodobnie i dzisiaj tam miejscami się zachował).

Psophus stridulus L. W zagajeniach i na łąkach: Suchatówko (In), Starymłyn (Wą), Bagna (Ob), Szczepice (Sz), Słownawy (Sz).

Caloptenus italicus L. Gromadnie na gołąźniach wśród lasu: Suchatówko (In), Dąbrówka Leśna (Ob), Kobylepole (Po).

Tettix bipunctata L. Między trawą, nierzadki; *subulatus* L. Jak poprzedni, przezimowuje i dlatego wiosną pospolity.

Barbilistes constrictus Br. v. W. Mężyk (Cz), w lesie sosnowym.

Meconema thalassinum D. G. Jesienią nierzadki w lasach dębowych, gdzie larwa żyje w galasach gąbczastych (*Biorhiza pallida*), Ludwikowo (Śr), Oborniki, Mieradz (St).

+*Cyrtaspis scutata* Charp. Od szeregu lat na palmach Ogrodu Botanicznego w Poznaniu.

Xiphidium dorsale L. Na łąkach, krzewach i drzewach, latem i w jesieni nierzadki; *fuscum* F. Rzadki: Jezioro wolsztyńskie.

Locusta viridissima L. Pospolity; **cantans* Füssly. Przed laty chwytałem go na polu w Cieńcisku (St); *L. caudata* Charp. Na trzcinie: Dziekoryn (Żn), Barcin (Sz), Orzechowo (Wrz).

Declivus verrucivorus L. Na łąkach, miejscami pospolity.

Platyceles grisea F. Na wrzosowiskach, zazwyczaj nierzadki; Przystanki (Sza), Wrzeszczyna (Cz), Parzynów (Ostrz), Mieradz (St), Oborniki; *brachyptera* L. Rosko (Cz), Chomiąza (Żn); *roeselii* Hagenb. Pojedynczo: Łysa Góra pod Żerkowem, na jeżynach; Łąki Obywatelskie pod Koźminem, na cierniu.

Thamnotrizon cinereus Gmel. Parzynów i Kobylagóra (Ostrz).

+ *Diestrammena marmorata* d. H. W Poznaniu w cieplarniach Ogródu Botanicznego jeszcze w przeszłym roku widywany. Występowanie jego w Katowicach w jesieni przeszłego roku stało się głośne z powodu odezwy Śląskiej Izby Rolniczej. (Przybłąda z Japonii).

Gryllus campestris L. Pospolity, na pastwiskach; *domesticus* L. Dawniej w chatach pospolity (za kominkiem), obecnie w piekarniach: Poznań, Nowy-Tomysł, Krotoszyn.

Gryllotalpa vulgaris L. Na podmokłych polach i nad stawami, nieraz pospolity.

Zusammenfassung.

Die Kenntnis der Geradflüglerfauna Grosspolens, von der bisher 43 Arten bekannt waren, wird um 5 neue Arten (*Labidura riparia* L., *Labia minor* L., *Chelidura acanthopygia* Géné, *Bryodema tuberculota* F., *Locusta cantans* Füssly) und vier Eindringlinge (*Periplaneta americana* L., *Bacillus rossii* F., *Cyrtaspis scutata* Charp., *Diestrammena marmorata* d. H.) erweitert.

Notatki koleopterologiczne z Polski. II.

(Koleopterologische Notizen aus Polen II.)

podał

J. KINFL.

W dalszym ciągu podaję kilka form nowych dla fauny naszego kraju i dla okolic Lwowa. Prócz tego kilka innych, intere-